# Beskattning av företagsstöd

Bidragsskattekommittén överlämnade den 15 december 1981 delbetänkandet (Ds B 1981:17) Beskattning av statsbidrag och andra stöd till företag, m m. Betänkandet innehåller de förslag som föranletts av kommitténs översyn beträffande beskattningen av olika former av företagsstöd. I betänkandet behandlas också frågan om de s k utvecklingsbolagens skatteförhållanden.

De nuvarande reglerna för beskattning av *statsbidrag* till näringsidkare finns i åttonde stycket av anvisningarna till 19 § komunalskattelagen (KL). Reglerna, som tillkom 1973 innebär i huvudsak att statsbidrag, som använts till utgifter som är avdragsgilla vid taxeringen skall beskattas. Beskattningen sker antingen på en gång eller i takt med att en tillgång avskrivs eller ett lager avyttras. Syftet med reglerna är att den skattskyldige skattemässigt skall kunna kvitta erhållet statsbidrag mot vid taxeringen avdragsgilla kostnader.

Mot de principer som gäller för beskattningen av direkta statsbidrag har inte, såvitt kommittén funnit, riktats någon kritik. Kommittén föreslår därför inte någon ändring av dessa. Vad som däremot vållat problem är att avgöra på vilka statliga företagsstöd reglerna skall tillämpas. Detta beror på att statliga stöd numera ofta förenas med olika slag av villkor, som gör att gränsen mellan bidrag och lån suddas ut. Eftersom bidrag och lån behandlas olika i skattehänseende är det viktigt att avgöra till vilken kategori ett visst stöd skall hänföras. Kommitténs förslag syftar till att underlätta denna bedömning.

De förslag kommittén framlägger syftar också till att undanröja de motsättningar som för närvarande finns mellan den bokföringsmässiga och den skattemässiga behandlingen av vissa stöd. En särskild myndighet, bokföringsnämnden, har till uppgift att främja utvecklingen av god redovisningssed i företagens bokföring och offentliga redovisning. Bokföringsnämnden utfärdade i november 1979 en anvisning beträffande redovisningen av statliga stöd (KFS 1980:1, BFN:11).

I fråga om de direkta statsbidragen har kommittén funnit att det på en punkt föreligger oöverensstämmelse mellan den bokföringsmässiga och den skattemässiga behandlingen. Ett statsbidrag som lyfts visst år men använts för avsett ändamål först ett senare år får i redovisningen balanseras till användningsåret. Vid taxeringen torde en sådan behandling av statsbidragen i allmänhet inte ha accepterats. Enligt kommitténs förslag skall en regel införas som gör det möjligt för den skattskyldige att även skattemässigt balansera statsbidraget till användningsåret.



Open access från www.skattenytt.se, 2026-10-31 13:45:26

Statliga företagsstöd lämnas ofta med s k *villkorlig återbetalningsskyldighet*. Dessa stöd beviljas i regel för finansiering av vissa projekt och lämnas med förbehåll att de skall återbetalas. Eftergift av återbetalningsskyldigheten kan meddelas under vissa angivna förutsättningar t ex om projektet inte medfört något ekonomiskt utbyte för stödmottagaren. Trots att villkoren ofta är desamma betecknas stöd som ges med villkorlig återbetalningsskyldighet ibland som bidrag, ibland som lån. Företagsstöd som lämnas på i stort sett samma villkor har därigenom föranlett helt skilda beskattningsåtgärder.

Enligt bokföringsnämndens ovannämnda anvisning (BFN:11) skall statliga stöd som ges med villkorlig återbetalningsskyldighet — oberoende av om de betecknas som bidrag eller lån — redovisas som skuld till dess stödgivande myndighet fattat beslut om eventuell eftergift. Kommittén har funnit att samma princip bör gälla vid den skattemässiga behandlingen av villkorade stöd. Kommittén föreslår således att i kommunalskattelagen införs en bestämmelse om att villkorade stöd inte skall anses som skattepliktig inkomst. Bestämmelsen skall enligt kommitténs förslag kompletteras med en regel som anger att eftergivna stödbelopp skall upptas som intäkt om stödmedlen använts till avdragsgilla utgifter.

Enligt gällande skatteregler skall s k *avskrivningslån* behandlas på samma sätt som direkta statsbidrag. Regeln motiverades när den infördes 1973 med att det i praktiken inte förelåg någon skillnad mellan ett statsbidrag och ett avskrivningslån eftersom någon återbetalningsskyldighet inte förelåg för vare sig bidraget eller avskrivningslånet. Kommittén har vid sin kartläggning av olika stöd kunnat konstatera att de avskrivningslån som numera beviljas till övervägande del inte längre kan jämställas med kontanta statsbidrag. Principen att jämställa avskrivningslånen med kontantbidrag har inte heller godtagits när det gäller den bokföringsmässiga redovisningen. I bokföringen skall avskrivningslånet redovisas som skuld. Först sedan den långivande myndigheten fattat beslut om avskrivning skall eftergivet belopp redovisas som intäkt. Motsättningen mellan skattereglerna och bokföringsreglerna har skapat betydande osäkerhet i tillämpningen och lett till olikformiga taxeringar. Kommittén föreslår därför att den nuvarande regeln som i skattehänseende jämställer avskrivningslånen med direkta statsbidrag skall upphävas.

Stöd som staten lämnar till företag i form av lån, för vilket återbetalningsskyldigheten är beroende av ett företags framtida resultatutveckling eller annan liknande omständighet brukar betecknas *villkorslån*. Liksom för andra lån gäller att upptagande och återbetalning av ett villkorslån inte medför några beskattningskonsekvenser. År 1978 infördes emellertid i kommunalskattelagen (nionde stycket av anvisningarna till 19 §) en möjlighet för regeringen att — om synnerliga skäl föreligger — besluta att ett villkorslån skall anses utgöra skattepliktig intäkt i det låntagande företagets näringsverksamhet. Det är att märka att någon utbetalning av lånet inte erfordras för att regeringen skall



Open access från www.skattenytt.se, 2026-10-31 13:45:26

få meddela dispens. Lånet kan nämligen förklaras utgöra skattepliktig intäkt redan under det beskattningsår det ställes till företagets förfogande. Har ett lån i enlighet med regeringens beslut upptagits som intäkt får företaget göra avdrag för återbetalade belopp eller belopp varmed företagets fordran på staten nedsatts.

Beträffande villkorslånen uttalas i bokföringsnämndens anvisning bl a att de får redovisas i företagens resultaträkningar som intäkt då de erhålles och som kostnad när de återbetalas under förutsättning att företaget erhållit särskilt tillstånd till motsvarande behandling av lånet vid beskattningen.

Dispensregeln tillkom i samband med att riksdagen beslutade att omfattande arbetsmarknads- och regionalpolitiska stöd bl a i form av villkorslån skulle utgå till vissa krisdrabbade branscher och företag. För att lånen, som uppgick till betydande belopp, skulle få avsedda redovisningstekniska och skattemässiga konsekvenser hade krav framförts på att lånen vid inkomstbeskattningen skulle behandlas på samma sätt som statsbidrag. Genom att uppta lånet som intäkt kunde företagets soliditet påverkas positivt, vilket var av väsentlig betydelse för att stödet skulle få avsedd effekt.

Den valda metoden har starkt kritiserats av riksdagens revisorer. Revisorerna betecknar det som besvärande att riksdagen för att nå vissa eftersträvade syften, har beslutat om stödformer som inte går att förena med de beskattnings- och redovisningsmetoder som är vedertagna och att skattelagstiftningen tagits till hjälp för att få till stånd redovisningsförfaranden som från speciella synpunkter är eftersträvansvärda.

Bidragsskattekommittén instämmer i den kritik som riksdagsrevisorerna framfört mot den redovisningsmässiga och skattemässiga behandlingen av villkorslånen. Dispensregeln medför enligt kommittén sådana avsteg från allmänt vedertagna beskattningsprinciper att den inte bör kvarstå i kommunalskattelagen. Kommittén föreslår därför att dispensregeln skall upphävas. Att genomförandet av detta förslag kan medföra att soliditetsproblem uppkommer för vissa stödmottagare är helt klart. För vissa aktiebolag kan mottagandet och redovisningen av ett statligt villkorat stöd t o m medföra att bolagen tvingas gå i likvidation. Inom industridepartementet övervägs för närvarande om en ändring kan göras i aktiebolagslagens likvidationsregler så att villkorade statliga stöd bedöms på annat sätt än vanliga lån.

För att råda bot på den olikformighet som kommittén funnit föreligga i fråga om de skattpliktiga stödens behandling i skattehänseende, föreslår kommittén att en *allmän kontrolluppgiftsskyldighet* beträffande dessa införs i taxeringslagen.

En annan fråga som kommittén haft att utreda är huruvida ett företag, som i samband med strukturrationalisering i sysselsättningsfrämjande syfte lämnar bidrag till ett *s k utvecklingsbolag,* skall kunna medges avdrag för detta. Kommittén har övervägt olika möjligheter att beakta de önskemål om av-



Open access från www.skattenytt.se, 2026-10-31 13:45:26

dragsrätt, som framförts från industrihåll. Kommittén konstaterar emellertid att begreppet ”utvecklingsbolag” omfattar ett flertal olika typer av bolag och att en avdragsrätt som knyter an till denna term därför inte blir i tillräcklig grad preciserad för att kunna godtas.

Vid övervägande av olika omständigheter, som måste beaktas för att en avdragsrätt inte skall öppna möjligheter till oberättigade avdrag, har kommittén stannat för att föreslå införandet av en avdragsrätt för bidrag som i samband med strukturrationalisering lämnas till regional utvecklingsfond för sysselsättningsfrämjande åtgärder. Om särskilda skäl föreligger bör enligt kommitténs uppfattning regeringen ha möjlighet att efter ansökan i det särskilda fallet förordna att avdrag helt eller delvis får göras jämväl för bidrag av angivet slag som lämnas till annan än regional utvecklingsfond. Kommittén lägger fram förslag om en sådan dispensregel.

*Eva Östberg*



Open access från www.skattenytt.se, 2026-10-31 13:45:26